

Riktlinjer om Tandvård till asylsökande med flera

Landsting och regioner ska erbjuda en god tandvård till alla som är bosatta i Sverige. Omedelbar tandvård ska även ges till den som befinner sig här utan att vara bosatt i landet.

Definitioner och förklaringar

Asylsökande är en utländsk medborgare som har tagit sig till Sverige och begärt skydd mot förföljelse men som ännu inte fått sin ansökan slutligt prövad av Migrationsverket eller migrationsdomstol. Alla asylsökande har ett LMA-kort eller kvitto på asylansökan i avvaktan på LMA-kortet.

LMA-kort är en tillfällig handling med foto som visar att innehavaren är asylsökande i Sverige och därmed berättigad till tandvård enligt gällande bestämmelser. Utfärdas av Migrationsverket.
LMA = Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. [Migrationsverket – LMA-kort](#)

LMA-nummer eller dossiernummer är ett unikt nummer för varje asylsökande. Numret finns på LMA-kortet eller asylkvittot och består av åtta siffror xx-xxxxxx.

Personer som vistas i Sverige utan tillstånd är personer som håller sig undan verkställighet av ett beslut om avisning eller utvisning, samt personer som befinner sig i Sverige utan att ha ansökt om tillstånd för att vistas här.

Leverantör – avser en privat vårdgivare som Västra Götalandsregionen slutit separat avtal med om tandvård till asylsökande barn och vuxna. [Gör så här för att få ett avtal om tandvård till asylsökande](#)

Vårdgivare – avser både Folk tandvården och Leverantör enligt ovan.

Tandvårdsklinik – avser Folk tandvården och Leverantör enligt ovan samt privat vårdgivare utan avtal om tandvård till asylsökande.

Västra Götalandsregionen kallas nedan för VGR.

Innehåll

1.	Persongrupper som omfattas – rättigheter och skyldigheter	3
1.1	Barn som inte fyllt 18 år.....	3
1.2	Personer som fyllt 18 år – två åldersgrupper	3
2.	VGR:s behandlingsansvar och betalningsansvar.....	3
3.	Registrering	3
4.	Sekretess	4
5.	Tolk	4
5.1	Ersättning för tolkbesök.....	4
6.	Förhandsbedömning.....	5
6.1	Behandling som alltid ska förhandsbedömas:	6
6.2	Ansökan om förhandsbedömning	6
7.	Patientavgifter – i Västra Götaland	7
7.1	Uteblivet från överenskommet besök eller sent återbud	7
7.1.2	Avgift för uteblivet besök tas ut om kallelsen skett efter <i>överenskommelse</i>	8
8.	Fakturor och ekonomifrågor.....	9
9.	Kontakt.....	10
10.	Läs mer	10

1. Persongrupper som omfattas – rättigheter och skyldigheter

1.1 Barn som inte fyllt 18 år

Asylsökande barn och barn som vistas i Sverige utan tillstånd, som inte fyllt 18 år:

- Rätt till kostnadsfri, regelbunden och fullständig tandvård i samma omfattning som övriga barn folkbokförda i Västra Götaland.
- Det är patientens födelsedag och inte hela kalenderår som avgör bedömningen.

1.2 Personer som fyllt 18 år – två åldersgrupper

Mellan 18 och 23 år: Asylsökande och personer som vistas i Sverige utan tillstånd – som fyllt 18 men inte 24 år:

- Rätt till kostnadsfri omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå (se faktaruta i avsnitt 6).
- Det är patientens födelsedag och inte hela kalenderår som avgör bedömningen.

Fyllda 24 år: Asylsökande och personer som vistas i Sverige utan tillstånd – som fyllt 24 år:

- Rätt till omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå (se faktaruta i avsnitt 6)
- Ska betala 50 kronor i patientavgift per besök.
- Det är patientens födelsedag och inte hela kalenderår som avgör bedömningen.

2. VGR:s behandlingsansvar och betalningsansvar

Asylsökande barn och vuxna:

VGR:s behandlings- och betalningsansvar avser vård utförd hos Folk tandvården eller hos Leverantör.

Personer som vistas i Sverige utan tillstånd:

VGR:s behandlings- och betalningsansvar avser vård hos en tandvårdsklinik som omfattas av det statliga tandvårdsstödet.

3. Registrering

När patienter söker vård och det finns rimlig anledning att tro, att de har flyktingstatus bör personalen förklara betydelsen av att tandvårdskliniken får riktig information om patienten är *asylsökande* eller *person som vistas i Sverige utan tillstånd*.

- **Asylsökande personer** ska vid varje besök uppvisa ett giltigt LMA-kort eller kvitto på asylansökan.
- **Person som vistas i Sverige utan tillstånd** skrivs in i journalsystemet och hanteras som vid skyddad identitet:
 - skriv in födelsedatum med åtta siffror (åååå-mm-dd)
 - sätt X i adressfältet om personen saknar adress
 - eventuellt mobilnummer till patient eller kontaktperson
 - saknas identitetshandling skrivs patienten in med ett skapat samordningsnummer i journalsystemet
Detta finns enbart för den medicinska säkerheten och tas med vid alla besök på tandvårdskliniken.
Patienten ska ha full insikt i sin identitetsbeteckning.

Folktandvården använder den rutin för registrering av personer som vistas i Sverige utan tillstånd som finns i T4-handboken.

4. Sekretess

Regler för sekretess och integritet gäller för *asylsökande* och *personer utan tillstånd* på samma sätt som för personer folkbokförda i Sverige. Tystnadsplikt gäller även gentemot polisen. Om polisen frågar om en namngiven person finns på tandvårdskliniken just nu är vårdpersonal enligt lag skyldig att svara på detta. Dock får tandvårdskliniken inte svara på om man känner till en viss person eller om personen varit på tandvårdskliniken eller har en bokad tid längre fram.

Vid förfrågan via telefon ska motringning ske via Polisens växelnummer.

Tandvårdskliniken ska se till att tandvårdspersonal har kunskap om gällande rätt avseende tystnadsplikt och sekretess. Tandvårdskliniken ansvarar även för att all övrig personal omfattas av tystnadsplikt. Samma gäller underleverantörer och deras personal.

Lokalerna ska ha förutsättningar för sekretesskyddad och ostörd kontakt.

5. Tolk

Vid behov får tolk användas. Vid behandling av asylsökande och personer som vistas i Sverige utan tillstånd oavsett ålder betalas kostnaden för tolk av Enheten Asyl- och Flyktingfrågor i hälso- och sjukvården.

5.1 Ersättning för tolkbesök

Asylsökande:

Uppge alltid den asylsökandes LMA-nummer vid beställning av tolk. [Tolkförmedling Väst](#) skickar då fakturan direkt till Asylenheten i Västra Götalandsregionen.

Personer som vistas i Sverige utan tillstånd:

Tolkkostnaden betalas först av vårdgivaren. Därefter skickas underlaget från tolkförmedlingen samt fakturan till Asylenheten i Västra Götalandsregionen. Uppge direkt vid beställning av tolk att personen vistas i Sverige utan tillstånd, så får Asylenheten i Västra Götalandsregionen fakturan direkt.

6. Förhandsbedömning

Omfattande tandvård ska förhandsbedömas, det gäller om den totala kostnaden beräknas överstiga 12 000 kronor under kalenderåret. I anamnesrutan ska den vård som redan utförts från 1 januari beskrivas kort. Den totala kostnaden ska anges – både för utförd vård och för vård som planeras fram till 31 december. Det är kostnaden för den planerade vården som ska förhandsbedömas.

Enhet Tandvård bedömer:

- Om patienten ingår i någon av persongrupperna som omfattas av reglerna.
- Om den föreslagna behandlingen följer beslutsstödet i faktarutan nedan.
För barn som inte fyllt 18 år gäller VGR:s *Riktlinjer om tandvård till barn 3-19 år*. Planerad vård som kräver långvarig behandling bör inte påbörjas om det är stor sannolikhet att personen, efter avslag på sin asylansökan, inte tillåts stanna i Sverige. Påbörjad planerad långvarig behandling som inte kan slutföras kan leda till skador och få ekonomiska konsekvenser för patienten.
Observera att en person som vistas i Sverige utan tillstånd, har samma rätt till hälso- och sjukvård inklusive tandvård som en asylsökande person i samma ålder.
- Om det begärda priset är skäligt. [Ersättningslista för Särskilt tandvårdsstöd](#) gäller (senaste versionen finns på vregion.se/tandvard välj *Särskilt tandvårdsstöd – NFS* därefter *Ersättning – Fakturaportalen*).

Omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå

Med detta avses tillstånd som i normalfallet skulle tas om hand utan dröjsmål för att orsaka så lite lidande som möjligt för patienten. Som beslutsstöd ges följande exempel:

1. Akuta, infektiösa tillstånd i tänderna och deras omgivning. Exempelvis sanering av infektionsfoci, extraktion och akut rotbehandling. Även tandvård som är en följd av akutbehandling till exempel fortsatt rotbehandling, temporära kronersättningar och långtidstemporära fyllningar avses. För rotbehandling av tänder bakom 6:or krävs godkänd förhandsbedömning.
2. Svåra smärttillstånd av varierande orsak och traumatiska tandskador av sådan natur att de kräver omedelbart omhändertagande. Vid traumafall bör en noggrann gränsdragning ske mellan vad som kan anses fordra omedelbar vård och vad som inte kan anses kräva detta.
3. Temporär protetisk ersättning vid förlust av en eller flera tänder i samband med trauma. Exempelvis när akutbehandling eller trauma medfört tandlucka i framtandsområdet.
Den definitiva protetiska behandlingen kan däremot vänta. Vid frakturerad tandkrona bör roten skyddas med temporär kronersättning. Reparativ åtgärd ersätts som sjukdomsbehandlande åtgärd 301-303 innefattande långtidstemporär fyllning.
4. Sekundärkariesangrepp i anslutning till kron- eller brokonstruktioner, som kan äventyra bibehållandet av konstruktionen, bör åtgärdas.
5. Fastsättning av lossnad krona, lagning av avtagbar protes samt ersättning av sådan protes som gått förlorad eller skadats så att den inte kan lagas, bör även ingå i ersättningsberättigad vård under förutsättning att protesens funktion kan anses absolut nödvändig från estetisk och funktionell synpunkt för den vård sökande. Vård som inte kan anstå innefattar även därmed sammanhängande följdinsatser som exempelvis fullföljande av behandling med temporär partialprotes eller helprotes om tandextraktioner utförts på ersättningsberättigad indikation.
6. Vid akuta fall med pulpaskada eller osteit bör lämpligheten av rotbehandling eller extraktion prövas varvid indikationerna för extraktion vidgas. Därvid bör hänsyn tas till inte bara tandens värde från funktionell och estetisk synpunkt utan även till den vård sökandes bettstatus i övrigt.

6.1 Behandling som alltid ska förhandsbedömas:

- **All tidsdebitering** – oavsett den beräknade kostnaden.
- **Behandling som beräknas kosta mer än 12 000 kronor per patient, kalenderår och vårdgivare** (sid 2).
- **Tandreglering (ortodonti) och behandling med käkbensförankrad tandersättning (implantat).**
Observera att endast barn som inte fyllt 18 år kan få dessa behandlingar. Pågående tandreglering med fast apparatur, vilken påbörjats innan patienten kommit till Sverige, bör som regel fortsätta och slutföras under asylprocessen. Denna vård skall alltid förhandsbedömas.
- **Rotbehandling** av tänder bakom 6:or.

6.2 Ansökan om förhandsbedömning

Använd [blanketten Begäran om förhandsbedömning](#) (samma blankett som gäller nödvändig tandvård). Det går inte att göra elektronisk begäran om förhandsbedömning, eftersom asylsökande och personer som vistas i Sverige utan tillstånd inte har fullständiga personnummer.

- **Röntgenbilder** ska alltid bifogas. Folk tandvården ska ange ID-nummer i Romexis.
- **Kostnaden beräknas** enligt [Ersättningslista för Särskilt tandvårdsstöd](#) (senaste versionen finns på vgregion.se/tandvard välj *Särskilt tandvårdsstöd – NFS* därefter *Ersättning – Fakturaportalen*).
 - Den totala kostnaden ska anges – både för utförd vård och för vård som planeras fram till 31 december.
 - Det är kostnaden för den planerade vården som ska förhandsbedömas.
 - Kostnadsförslaget ska bifogas separat som utdrag ur journalsystemet.
- **Patientuppgifter i ansökan om förhandsbedömning:**
 - **Asylsökande** – Notera alltid:
"Asylsökande" om personen är asylsökande
LMA-nummer och giltighetstid (finns på LMA-kortet/asylkvittot)
Födelsedatum med åtta siffror (åååå-mm-dd)
Samordningsnummer (tillfälligt personnummer)
 - **Person som vistas i Sverige utan tillstånd** – Notera alltid:
"Utan tillstånd" om det rör sig om en person som vistas i Sverige utan tillstånd
Födelsedatum med åtta siffror (åååå-mm-dd)
Samordningsnummer (tillfälligt personnummer)
- **All förhandsbedömd vård ska slutföras inom ett år** från beslutet. I annat fall krävs ny förhandsbedömning.
- **Ansökan med bilagor skickas till:**
Västra Götalandsregionen
Regionens Hus
Enhet Tandvård
405 44 GÖTEBORG

7. Patientavgifter – i Västra Götaland

Vårdavgiften regleras i Förordning (2013:412) om vårdavgifter m.m. för utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd.

Beloppet justeras enligt VGR:s [Underlag för avtal om fri tandvård till Unga Vuxna – Riktlinjer](#) samt [Patientavgiftshandboken](#).

- **Underåriga patienter:** Barn som inte fyllt 18 år har rätt till kostnadsfri och fullständig tandvård.
- **Myndiga patienter – två åldersgrupper:**
 - Personer som fyllt 18 men inte 24 år har rätt till omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå – utan att betala patientavgift.
 - Personer som fyllt 24 år har rätt till omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå – ska betala 50 kronor i patientavgift per besök.

7.1 Uteblivet från överenskommet besök eller sent återbud

Patienterna ska informeras om avgifter för uteblivet besök eller sent återbud

Information ska ges via den skriftliga kallelsen eller muntlig överenskommelse samt genom anslag vid mottagning och reception.

Vid tidsbeställning bör patienten informeras om att avgift kommer att tas ut enligt nedan.

Avgift ska betalas om patienten:

- uteblivit från *överenskommet* besök (se 7.1.2).
- meddelat återbud senare än 24 timmar före besöket.

7.1.1 Avgiftsbelopp och betalningsansvar vid uteblivet besök eller sent återbud

- **Underåriga patienter** – barn som inte fyllt 18 år
Avgiften på 100 kronor ska betalas av barnets förmyndare.
(Följer av huvudregeln i VGR:s Patientavgiftshandbok "Avgift ska även tas ut med 100 kr för de besök som normalt är avgiftsfria.")

Undantag då ingen avgift ska tas ut av den underårige:

- med hänsyn till sekretess
- när den underårige uttryckligen angivit att han/hon själv vill betala avgiften
- den underårige har eget hushåll

- **Myndiga patienter – två åldersgrupper**

- Personer som fyllt 18 år men inte 24 år
Avgiften på 100 kronor ska betalas av patienten själv.
(Följer av huvudregeln i VGR:s Patientavgiftshandbok "Avgift ska även tas ut med 100 kr för de besök som normalt är avgiftsfria." samt VGR:s Riktlinjer om tandvård för Unga Vuxna 20-24 år.)
- Personer som fyllt 24 år
Avgiften på 50 kronor ska betalas av patienten själv – samma som den ordinarie patientavgiften.
(Följer av huvudregeln i VGR:s Patientavgiftshandbok: "... den ordinarie avgift som gäller för det avgiftsbelagda besöket.")

7.1.2 Avgift för uteblivet besök får bara tas ut om kallelsen skett efter överenskommelse

- Kallelse till följd av direkt kontakt mellan tandvårdsklinik och patienten.
- Kallelse från en vårdgivare efter remiss.
- Återkommande kallelser som sker utifrån en överenskommelse.

Undantag – när förmyndaren eller patienten kan slippa betala (godtagbara skäl)

- Om kallelsen skett *utan* överenskommelse mellan vårdgivare och patient.
- Om patienten tillhör en patientgrupp som vården särskilt behöver värna om (exempelvis barn med aktuellt eller förväntat stort behandlingsbehov, och barn med tre eller fler uteblivande under en behandlingsomgång) – eller där det kan vara olämpligt att skicka hem en faktura.
Avgift för uteblivet besök kan då istället tas ut vid nästa besök. I enstaka fall kan det också finnas skäl att avskriva kravet.
- Om det finns godtagbara skäl, exempelvis akut insjuknande eller traumatiska händelser i familjen.

Det är chefen för mottagningen som fattar beslut. Prövningen ska vara restriktiv.

8. Fakturor och ekonomifrågor

- **Underåriga patienter – som inte fyllt 18 år:**
Behandling enligt dessa riktlinjer samt *Riktlinjer om tandvård till barn och unga 3-19 år* ersätts och ska faktureras enligt *Ersättningslista för Särskilt Tandvårdsstöd*, se nedan.
- **Myndiga patienter – två åldersgrupper:**
 - Personer som fyllt 18 men inte 24 år: *Omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå* ska faktureras enligt *Ersättningslista för Särskilt Tandvårdsstöd*, se nedan.
All behandling utöver omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå, ska betalas av patienten.
 - Personer som fyllt 24 år: *Omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå* ska efter avdrag för patientavgiften faktureras enligt *Ersättningslista för Särskilt Tandvårdsstöd*, se nedan.
All behandling utöver omedelbar tandvård och tandvård som inte kan anstå, ska betalas av patienten.
- [Ersättningslista för Särskilt tandvårdsstöd](#) (senaste versionen finns på vgregion.se/tandvard välj *Särskilt tandvårdsstöd – NFS* därefter *Ersättning – Fakturaportalen*).
Angående asylsökande barn och vuxna: Behandling som påbörjas efter 1 april 2017 ersätts endast till Folktandvården och Leverantörer.
- **Kopia av eventuell förhandsbedömning ska bifogas fakturan.**
- **Patientuppgifter i fakturaunderlaget:**
 - Asylsökande – Notera alltid:
"Asylsökande" om personen är asylsökande
Födelsedatum med åtta siffror (åååå-mm-dd)
 - Person som vistas i Sverige utan tillstånd – Notera alltid:
"Utan tillstånd" om det rör sig om en person som vistas i Sverige utan tillstånd
Födelsedatum med åtta siffror (åååå-mm-dd)
- **Ersättningskravet ska minskas med beloppet som mottagits i patientavgift för den som fyllt 24 år.**
- **Interna fakturor från Folktandvården skickas till:**
I 71106
Regionens Hus
542 87 Mariestad
- **Fakturor från privata tandvårdskliniker skickas till:**
Koncernkontoret
Fe 991
405 83 Göteborg
Referens: Beställar-ID 6004001

9. Kontakt

Enhet Tandvård

Gunnar Henning
Tandvårdsstrateg
gunnar.henning@vgregion.se

Folktandvården

Sara Rangmar
Verksamhetsutvecklare
sara.rangmar@vgregion.se

Frågor om fakturering – asylsökande och personer utan tillstånd

Marie-Louise Eklind
marie-louise.eklund@vgregion.se
010-441 37 76

Lena Helgesson
lena.helgesson@vgregion.se
010-441 37 07

10. Läs mer

[Hälsa- och sjukvårdslag \(2017:30\)](#)

[Lag \(2008:344\) om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.](#)

[Tandvårdslag \(1985:125\)](#)

[Lag \(2013:407\) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd](#)

[Lag \(1994:137\) om mottagande av asylsökande m.fl.](#)

[Förordning \(1994:362\) om vårdavgifter m.m. för vissa utlänningar](#)

[Förordning \(2013:412\) om vårdavgifter m.m. för utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd](#)

[Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökning av asylsökande m. fl., SOSFS 2011:11](#)

[1177.se – Tandvård Sverige om man kommer från ett annat land](#)

www.tolkformedlingvast.se

Folktandvården: [Insidan – Rutin i T4-handboken för registrering av personer utan tillstånd](#)